

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση Ε Ξ
κατά Ελλάδας

(Προσφυγή υπ'αρ. 6130/09)

Απόφαση

Στρασβούργο, 5 Απριλίου 2011

Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν μερικές αλλαγές στην μορφή.

Στην υπόθεση Ε Ξ Α Α Α Ξ Ξ Ξ Ε **κατά**
Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα) αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση :

Anatoly Kovler, *Πρόεδρος*

Χρήστο Ροζάκη,

Γεώργιο Νικολάου, *Δικαστές,*

Και André Wampach, *Αναπληρωτή Γραμματέα Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο, στις 15 Μαρτίου 2011,

Εξέδωσε την απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. 6130/09) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, δύο υπήκοοι της οποίας, ο κος

Ε Ξ Α Α Α Ξ Ξ Ξ Ε («οι προσφεύγοντες»), προσέφυγαν στο Δικαστήριο στις 9 Ιανουαρίου 2009, σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπήθηκαν από τους Δικηγόρους Αθηνών κους Α.Αναγνωστάκη και Α.Αναγνωστάκη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξουσίους της, την κα Γ.Παπαδάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του κράτους και την κα Μ. Γερμάνη, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 19 Μαρτίου 2010, η Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Κατ' εφαρμογή του Πρωτοκόλλου αρ. 14, η προσφυγή παραπέμφθηκε σε Επιτροπή.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Οι προσφεύγοντες γεννήθηκαν αντίστοιχα το 1946 και το 1943 και είναι κάτοικο Αθηνών. Είναι αντρόγυνο.

5. Στις 29 Οκτωβρίου 1987 οι προσφεύγοντες προσέφυγαν στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών με αγωγή κατά δύο ατόμων, πωλήτριας και αγοράστριας αντιστοίχως ενός ακινήτου, για το οποίο είχαν συνάψει προσύμφωνο πώλησης. Ζητούσαν ιδίως την ακύρωση της σύμβασης πώλησης κατά της αγοράστριας και την μεταβίβαση της κυριότητας υπέρ αυτών.
6. Με την προδικαστική απόφαση υπ'αρ. 2571/1988, το Δικαστήριο διέταξε αποδείξεις. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, η δικάσιμος έγινε στις 22 Μαΐου 1997. Στις 30 Νοεμβρίου 1997, το Δικαστήριο έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή των προσφευγόντων και διέταξε την πωλήτρια να τους μεταβιβάσει την κυριότητα του επίδικου ακινήτου όταν η απόφαση θα γινόταν τελεσίδικη (απόφαση υπ'αρ. 8653/1997).
7. Στις 3 Μαρτίου 1998, η αντίδικος άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής. Η δικάσιμος έγινε, μετά από αναβολή, στις 11 Μαρτίου 1999. Στις 25 Μαΐου 1999, το Εφετείο Αθηνών απέρριψε την έφεση (απόφαση υπ'αρ. 4486/1999).
8. Στις 19 Δεκεμβρίου 2000, η αντίδικος άσκησε αναίρεση. Η δικάσιμος έγινε στις 27 Μαΐου 2002. Στις 12 Ιουνίου 2002, το Πρώτο Τμήμα του Αρείου Πάγου παρέπεμψε την απόφαση στην Ολομέλεια (απόφαση υπ'αρ. 1409/2002). Η δικάσιμος έγινε στις 21 Νοεμβρίου 2002.
9. Στις 21 Ιανουαρίου 2003, η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου αναίρεσε την εφετειακή απόφαση υπ'αρ. 4486/1999 και παρέπεμψε την υπόθεση στο Εφετείο με διαφορετική σύνθεση (απόφαση υπ'αρ. 6/2003). Η δικάσιμος έγινε την 1^η Απριλίου 2004.
10. Στις 3 Ιουνίου 2004, το Εφετείο Αθηνών εξαφάνισε την υπ'αρ. 8653/1997 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου και απέρριψε την αγωγή των προσφευγόντων (απόφαση υπ'αρ. 3823/2004).
11. Στις 24 Αυγούστου 2004, οι προσφεύγοντες άσκησαν αναίρεση. Η δικάσιμος έγινε στις 5 Νοεμβρίου 2007. Στις 27 Ιουνίου 2008, το Πρώτο Τμήμα του Αρείου Πάγου αναίρεσε την υπ'αρ. 3823/2004 απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση στο Εφετείο με διαφορετική σύνθεση (απόφαση υπ'αρ. 1493/2008). Η δικάσιμος ορίστηκε για τις 28 Μαΐου 2009.
12. Στις 29 Οκτωβρίου 2009, το Εφετείο απέρριψε την έφεση της αντιδίκου των προσφευγόντων (απόφαση υπ'αρ. 6130/2009).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

13. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «εύλογης προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης που ορίζει τα εξής :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή ... εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, ... το οποίον θα αποφασίση ... επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως.»

14. Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην θέση αυτή.

15. Η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 29 Οκτωβρίου 1987, με την αγωγή των προσφευγόντων στο Πολυμελές Πρωτοδικείο και ολοκληρώθηκε στις 29 Οκτωβρίου 2009, με την απόφαση υπ'αρ. 6130/2009 του Εφετείου Αθηνών που αποφάσισε μετά από παραπομπή της υπόθεσης. Επομένως διήρκεσε είκοσι δύο έτη για έξη δίκες.

A. Επί του παραδεκτού

16. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 της Σύμβασης. Σημειώνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και σύμφωνα με τα κριτήρια που καθιέρωσε η Νομολογία του Δικαστηρίου, ιδιαίτερα την δυσκολία της υπόθεσης, την συμπεριφορά των προσφευγόντων και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και την σημασία της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αρ. 30979/96, §43, CEDH 2000-VII).

18. Το Δικαστήριο εξέτασε επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν θέματα παρόμοια με αυτό της υπό κρίση υπόθεσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Frydlender*).

19. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι η διαδικασία ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου διήρκεσε περίπου δέκα έτη, δηλαδή από τις 29 Οκτωβρίου 19987 ως τις 30 Νοεμβρίου 1997. Η σχετική με την δεύτερη αναίρεση διαδικασία διήρκεσε περίπου τέσσερα έτη, δηλαδή από τις 24 Αυγούστου 2004 ως τις 27 Ιουνίου 2008. Σε μια συνολική περίοδο είκοσι δύο ετών, χρειάστηκαν λοιπόν δεκατέσσερα έτη για μόνο δύο διαδικασίες για μια υπόθεση σχετική με την ακύρωση της σύμβασης πώλησης ενός ακινήτου. Η Κυβέρνηση δεν προσκομίζει καμία αρμόζουσα εξήγηση για τις προθεσμίες αυτές.

20. Λαμβάνοντας υπόψη την νομολογία του επί του θέματος αυτού, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «εύλογης προθεσμίας».

Επομένως υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης για το ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα δικαστήριο στο οποίο να μπορεί κάποιος να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούνται το άρθρο 13 της Σύμβασης.

22. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η αιτίαση αυτή συνδέεται με την αιτίαση που εξετάστηκε ανωτέρω και επομένως πρέπει να κριθεί και αυτή παραδεκτή.

23. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για την παραβίαση της υποχρέωσης, που επιβάλλει το άρθρο 6 §1, για εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογης προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ. 30210/96, §156, CEDH 2000-XI).

24. Εξάλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η Ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερόμενους μια πραγματική προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για την διάρκεια της διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδας*, αρ. 53401/99, §§29-30, 10 Απριλίου 2003, *Τσουκαλάς κατά Ελλάδας*, αρ. 12286/08, §§ 37-43, 22 Ιουλίου 2010). Το

Δικαστήριο δεν βλέπει κανένα λόγο να αποστασιοποιηθεί από τη νομολογία του στην υπό κρίση υπόθεση.

25. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω απουσίας στο ελληνικό δίκαιο προσφυγής που θα είχε επιτρέψει στους προσφεύγοντες να πετύχουν αναγνώριση του δικαιώματός τους να εκδικαστεί η υπόθεσή τους εντός εύλογης προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

26. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης ,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

27. Οι προσφεύγοντες ζητούν 15.000 € καθένας για την ηθική βλάβη που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν.

28. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές.

29. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει συνολικά στους προσφεύγοντες 24.000 € λόγω ηθικής βλάβης, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τους προσφεύγοντες.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

30. Οι προσφεύγοντες δεν παρουσίασαν κανένα αίτημα για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη. Επομένως, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει λόγος να τους επιδικάσει κανένα ποσό για τον λόγο αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

31. Το Δικαστήριο κρίνει σωστό να υπολογίσει το ύψος των τόκων υπερημερίας με βάση το επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* παραδεκτή την προσφυγή
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι
 - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών, 24.000 € (είκοσι τέσσερις χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος
 - β) ότι από την παρέλευση της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξάνεται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.
4. *Απορρίπτει* την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 5 Απριλίου 2011, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

André Wampach
Αναπληρωτής Γραμματέας

Anatoly Kovler
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα